

Strategisch advies | toekomst Linkeroever

advies van OS/Marketingstrategie/Strategie op vraag van SW

december 2016 versie 3.0

1 Context

1.1 Stadsvernieuwing op Linkeroever

Er staan op het vlak van stadsontwikkeling heel wat projecten op stapel in de wijk Linkeroever. Zo heeft de stad Antwerpen de ambitie om de Europarkwijk te doen heropleven. Daarnaast investeert men ter hoogte van het Galgenweel in een gloednieuwe woonwijk: Regatta. Eerder werkte de stad al een masterplan uit rond de vernieuwingen aan het Sint-Annastrand. Ten slotte wil de stad van het gebied rond de Middenvijver een recreatief parkgebied maken. Om van al die projecten een samenhangend geheel te maken, wil de stad Antwerpen een **masterplan/toekomstvisie uittekenen voor heel Linkeroever**.

1.2 Bevraging

Ter voorbereiding van het “masterplan Linkeroever” voerde het team Marktonderzoek (OS/Marketingstrategie) tussen 18 november en 1 december 2016 een **bevraging** uit. De resultaten daarvan dienen als input voor het masterplan en voor een ideeënwedstrijd onder architecten, die later georganiseerd zal worden door de stad.

Opzet

Met de bevraging wilde de stad te weten komen voor welke activiteiten Linkeroever **vandaag** gebruikt wordt en voor welke activiteiten er in de **toekomst** in de wijk zeker plaats moet zijn (en voor welke niet). Daarnaast peilde de bevraging naar de voorkeur van de ondervraagden wat betreft de toekomstige invulling van enkele specifieke plaatsen op Linkeroever, zoals het Frederik Van Eedenplein en de Scheldedijken. Ten slotte wilde de stad zicht krijgen op hoe mensen zich momenteel verplaatsen tussen de rechter- en de linkeroever van de Schelde en hoe ze dat in de toekomst willen doen.

Verspreiding

De vragenlijst werd via **verschillende kanalen** verspreid. **Online** werd de enquête via de homepage van antwerpen.be en op de kanalen Stadsvernieuwing en District Antwerpen aangeboden. Ook via een link in de digitale nieuwsbrief en verschillende sociale mediakanalen (Facebook, Twitter) van de stad konden geïnteresseerden deelnemen aan de bevraging. Ten slotte werd ook een **papieren versie** huis aan huis bedeld op heel Linkeroever.

Respons

1 368 mensen startten de vragenlijst op. 832 respondenten vulden de vragenlijst volledig in. Daarnaast werden de antwoorden van tien deelnemers die de vragenlijst niet volledig invulden ook meegenomen voor de verwerking van de resultaten. In totaal werden dus **842 enquêtes** in rekening genomen voor onderstaande vaststellingen en aanbevelingen.

Socio-demografie

Negen op de tien respondenten waren inwoners van de stad Antwerpen. Bijna zes op de tien (58,0%) waren inwoners van de wijk Linkeroever.

Wat betreft de socio-demografie van de bevraging stellen we wel vast dat er een grote **ondervertegenwoordiging is van allochtonen**. Slechts 12% van de ondervraagden was van niet-Belgische origine, terwijl hun aandeel in realiteit 46,9% bedraagt in de hele stad en 44,6% op Linkeroever (2016).

2 Algemene conclusies enquête: gesloten vragen

2.1 Huidig gebruik ruimte

Linkeroever is een wijk waar men naartoe gaat om te **genieten van de rust en de groene ruimte**. Dat is zo voor zowel mensen die in de wijk wonen als de respondenten die er niet wonen. Bijna zeven op de tien respondenten gaan regelmatig tot zeer vaak naar Linkeroever om er te wandelen (66,8%) of om er te genieten van een park of een bos (64,6%). Ruim de helft van de deelnemers aan de enquête (51,9%) gaat regelmatig tot zeer vaak naar Linkeroever om er op restaurant te gaan.

Bijna zes op de tien (58%) ondervraagden wonen op Linkeroever en doen er regelmatig tot zeer vaak hun **dagelijkse boodschappen** (bakker, beenhouwer, supermarkt...). Dit geldt vooral voor buurtbewoners, minder voor mensen die niet op Linkeroever wonen.

Linkeroever wordt niet gezien als een uitgaansbuurt, ook niet door de respondenten die er wonen. 64,8% van de deelnemers aan de enquête gaat er nooit uit. Het is ook niet de wijk waar de ondervraagden werken en hun kinderen naar school of de jeugdbeweging sturen.

Daarnaast blijkt uit de bevraging dat de **meest frequent gebruikte plaatsen** op Linkeroever de volgende zijn:

1. het Frederik Van Eedenplein,
2. de Scheldeboord en
3. de Halewijnlaan.

2.2 Wensen voor de toekomst

2.2.1 Algemeen

Voor de ondervraagden moet Linkeroever een wijk blijven waar men in de eerste plaats tot **rust** kan komen en genieten van de **groene ruimte**. Zo goed als alle deelnemers aan de enquête vinden dat wandelfaciliteiten (97,4%) en de mogelijkheid om er te genieten van park en bos (96,3%) er in de toekomst zeker moeten zijn. Negen op de tien respondenten (90,8%) willen er hun boodschappen kunnen blijven doen. Acht op de tien (79,3%) willen er in de toekomst nog altijd op restaurant kunnen gaan.

Daarnaast willen de deelnemers aan de enquête in de toekomst **meer spelen en sporten** op Linkeroever. Bijna negen op de tien deelnemers vinden dat er daarvoor faciliteiten moeten komen, terwijl momenteel amper een op de vier (24,8%) er regelmatig tot zeer vaak naartoe gaat om te spelen. 60,5% gaat er vandaag zelden tot nooit naartoe om te spelen. Wat sporten betreft, gaan vandaag vier op de tien (40,5%) regelmatig tot zeer vaak naar Linkeroever; 42,1% zelden tot nooit.

Men wil m.a.w. duidelijk dat Linkeroever een groene wandelwijk blijft. Er is dan ook **weinig draagvlak voor de komst van een hotel, een museum of uitgaansgelegenheden**. Voor ruim een derde (35,5%) van alle ondervraagden hoeft een hotel niet. Hierin stellen we wel enkele verschillen vast tussen wijkbewoners en niet-wijkbewoners. Bij de respondenten die op Linkeroever wonen is er over het algemeen minder draagvlak voor een museum of een hotel. Bij de respondenten die niet op Linkeroever wonen is het draagvlak voor dergelijke faciliteiten (hotel, museum, uitgaan) over het algemeen wat groter. Zo wil 46% van de ondervraagden die op Linkeroever wonen geen hotel in hun wijk. 29% van de respondenten die niet in de wijk woont, vindt dat er wel een hotel op Linkeroever moet zijn.

Wat **shoppingmogelijkheden** betreft, vinden vier op de tien (41,0%) dat die er in de toekomst zeker moeten zijn op Linkeroever. Maar voor bijna evenveel mensen (38,4%) is het geen must; voor 20,6% hoeven dergelijke faciliteiten helemaal niet. Hierin verschillen jongeren en ouderen wel duidelijk van mening. De ondervraagden ouder dan 45 jaar vinden shoppingmogelijkheden op Linkeroever belangrijker dan de groep jonger dan 45 jaar.

2.2.2 Specifieke plaatsen

Naast bovenstaande algemene wensen voor de wijk Linkeroever, peilde de bevraging ook naar de voorkeur van de respondenten m.b.t. enkele specifieke plaatsen in de wijk.

Wat betreft het **Frederik Van Eedenplein**, de meest frequent gebruikte plaats op Linkeroever, is 40,8% voorstander om er ondergronds een parking te bouwen. Evenveel mensen (39,1%) zien er bovengronds een groen plein met ruimte voor (culturele) evenementen en horeca.

In verband met het **Europark** vroeg men in de enquête of die specifieke buurt nood heeft aan een grondige vernieuwing. Ongeacht leeftijd en geslacht vindt twee derde (66%) van wel en een derde (34%) van niet.

17,0% van de ondervraagden neemt nooit de auto om vanuit de binnenstad naar Linkeroever te gaan. Voor openbaar vervoer gaat het om 7,7%. Daarmee zijn **de tram en de bus de populairste vervoersmiddelen** om van de binnenstad naar Linkeroever te gaan, gevolgd door te voet en met de fiets.

3 Algemene conclusies enquête: open vragen

De enquête peilde naar de voorkeur van de respondenten m.b.t. hun favoriete plaatsen op Linkeroever. Een analyse van de antwoorden door 729 respondenten op deze open vraag, wordt in bovenstaande *word-cloud* geïllustreerd. Hoe groter het woord in de *word-cloud*, hoe meer respondenten dit woord aanduiden als favoriete plek op Linkeroever. De *word-cloud* biedt een mogelijke interpretatie van de resultaten, maar schetst geen absoluut representatief beeld.

De enquête bevroeg de respondenten Linkeroever in één woord te beschrijven. Hierop kwamen 767 antwoorden. Bovenstaande *word-cloud* toont aan met welk woord deze respondenten Linkeroever het meest associeerden. Hoe groter het woord in de *word-cloud*, hoe meer respondenten Linkeroever omschreven met dat woord. De *word-cloud* biedt een mogelijke interpretatie van de resultaten, maar schetst geen absoluut representatief beeld.

4 Advies

Wij adviseren om voor het uittekenen van een toekomstvisie op Linkeroever te focussen op de volgende

drie thema's:

- groen en rust
- sport en spel
- water

Hieronder lichten we elk van die thema's toe op basis van de vaststellingen uit de bevraging.

4.1 Groen en rust

Uit de enquête blijkt overduidelijk dat de ondervraagden Linkeroever associëren met **groen en rust**. Het zijn zelfs de twee woorden die de deelnemers het meest gebruikten om de wijk in één woord te omschrijven. Die vaststelling ligt in lijn met een analyse van de wijk Linkeroever die OS/Marketingstrategie/Strategie uitvoerde i.o.v. Visit Antwerpen in het najaar van 2016 waaruit bleek dat groene ruimte een van de voornaamste toeristische troeven van de buurt is.

Zo goed als alle respondenten willen dat dat in de toekomst zo blijft. Dat komt overeen met de conclusie van de bevraging die de stad in maart-april 2016 liet uitvoeren om o.a. te peilen naar de gewenste invulling van het Sint-Annastrand en de Wandeldijk. Toen vond namelijk meer dan de helft (50,4%) van de respondenten dat er aan “de Plage” geïnvesteerd moest worden in groene ruimte. (n = 1 229)

Overeenkomstig met de duidelijke wens van de mensen die de vragenlijst hebben ingevuld, adviseren wij dan ook om op Linkeroever in eerste instantie te focussen op een **groene invulling waar bewoners en bezoekers terecht kunnen om te genieten, te wandelen en te fietsen, te rusten...**

Specifiek wat betreft de Scheldedijken op Linkeroever is er, naast groene ruimte, ook een draagvlak voor **enkele horecazaken**. Dat geeft ruim een derde van de ondervraagden zo aan. En bovendien willen bijna acht op de tien van de ondervraagden dat ze in de toekomst op Linkeroever terecht kunnen voor een etentje op restaurant. Wij adviseren echter om bij de invulling van de Scheldedijken te streven naar een goed evenwicht tussen groene ruimte en horecazaken. Cafés en restaurants mogen het beeld niet overheersen of de groene ruimte naar de achtergrond verdringen. Het opnemen van eventuele andere functies zal dus met de nodige voorzichtigheid moeten gebeuren en rekening houden met de basisvragen groen en horeca.

Ook al is het draagvlak voor een hotel of een extra vakantiedorp groter bij niet-buurtbewoners, is er over het algemeen geen groot enthousiasme voor dergelijke faciliteiten. Linkeroever moet in eerste instantie een groene wijk zijn.

4.2 Sport en spel

De respondenten dromen van een Linkeroever waar ze in de toekomst terecht kunnen om **te sporten en te spelen**. Dat leiden we af uit het feit dat bijna negen op de tien ondervraagden vinden dat daarvoor in de wijk de nodige faciliteiten moeten zijn, maar dat ze er vandaag nog niet voor naar Linkeroever trekken.

Bij het ontwikkelen van een toekomstvisie is het niet onlogisch om extra aandachtig te zijn voor de **wensen van jongeren**. Net zoals in onze aanbevelingen m.b.t. de invulling van het gebied rond het Sint-Annastrand adviseren wij dan ook om te onderzoeken of volgende vaststellingen uit een onderzoek van de stedelijke jeugddienst naar de mentale ruimte van jongeren in onze stad (uitgevoerd in het voorjaar van 2015) kunnen meegenomen worden in de uitwerking van de toekomstvisie op Linkeroever:

- Antwerpse jongeren vinden dat parken en natuurgebieden, waarvan er relatief gezien veel zijn op Linkeroever, meer moeten bieden qua activiteiten (voetbalveldjes, natuurlijk hindernissenparcours...) en faciliteiten (mogelijkheid tot ontlenen van frisbee, fietsenstalling...).
- Daarnaast dromen Antwerpse jongeren van een subtropisch zwembad in Antwerpen. Wij adviseerden eerder al om daarvoor een plek te zoeken aan het Sint-Annastrand. De bevraging m.b.t. de toekomst van Linkeroever bevestigt dat die wijk de ideale omgeving is voor een dergelijk initiatief.

4.3 Water

Antwerpen is een stad aan de stroom. In haar externe marketingplan 2013-2018 kiest de stad er duidelijk voor om zich via dat thema te positioneren. En het verbeteren van het contact met het water is een van de manieren om dat te doen. Op dat vlak toont de bevraging i.v.m. de toekomst van Linkeroever een opportuniteit aan. Vier op de vijf vinden immers dat de huidige tunnels niet voldoende zijn om van de rechter- naar de linkeroever van de Schelde te gaan. Ruim drie op de vijf dromen van een **brug** over de rivier die enkel voor voetgangers en fietsers toegankelijk is (niet voor gemotoriseerde voertuigen). Evenveel mensen zijn enthousiast over het idee om **watertaxi's, waterbussen en/of veerboten** in te leggen om zich tussen de twee oevers te verplaatsen.

Wij adviseren dan ook om met die wensen rekening te houden als onderdeel van een verbetering van het contact van onze stad en haar bewoners met de Schelde en de profilering van Antwerpen als een stad aan de stroom. Ook voor de ontsluiting van het toeristische aanbod op Linkeroever (cf. keuze van Visit Antwerpen om de diversiteit van de Antwerpse wijken uit te spelen), is het interessant om hiermee rekening te houden voor de uitwerking van een visie op Linkeroever.